



Ad fontes – k pramenům

Struktura konceptů tematických bloků

Modul 8 „V říši přírodních duchů“

název: „V říši nočních duchů“

téma: Zvířata noci

klíčová slova/hlavní hesla: Lesní stanoviště, můry.

cíl obecně/pro celý modul: Žáci poznávají lesní stanoviště ve tmě.

cílová skupina: Sekundární úroveň 1, dospívající ve věku 11 až 14 let.

kde/prostory: Les a / nebo louka

Struktura:

Blok 1 můra

Blok 2 světelnou cestu

Blok 1

název aktivity: můra

cíl: Uvědomte si rozmanitost nočního hmyzu a poznejte jeho způsob života.

obsah/členění:

- | | |
|--------------------------------------|----------|
| 1.1 Úvod: Co jsou můry? | 10 minut |
| 1.2 Konstrukce pozorovacího zařízení | 15 minut |
| 1.3 Pozorování můr | 45 minut |



1.1 Úvod: Co jsou můry?

činnost: Dotazy a diskuse, netopýří hra.

cílové znalosti a schopnosti: Základní znalost můr.

popis aktivity: Diskutujte se studenty v diskusi u kulatého stolu o následujících otázkách:

Co jsou můry?

Jak a na čem žijí můry?

Herní netopýr a můra:

Netopýři sledují svou kořist (např. Můry) pomocí ozvěny. Tento typ lovu je znovu vytvořen s touto hrou. Jedno dítě je netopýr, dvě až tři další děti jsou můry. Všechny ostatní děti tvoří kolem netopýra a můry velký uzavřený kruh. Netopýr má zavázané oči a musí se nyní pokusit chytit můry. K jeho vyhledání využívá princip echolotu. Pokaždé, když netopýr volá „pípnutí“, můry musí odpovědět „pípnutím“. Pozorným nasloucháním může netopýr najít a chytit můry. Samozřejmě, ostatní děti musí být velmi klidné. (od / 1 / str. 66)

potřebný materiál: Řečnický kámen nebo řečnický tyč, Identifikační kniha, zavázané oči.

1.2 Struktura pozorovacího zařízení.

činnost: Vytvořte jednoduchou mapu horního toku proudu a nakreslete pramen.

popis aktivity: Hledáme místo v krajině, kde pravděpodobně létají můry a kde je možné list svisle protáhnout. Vysvětlete účastníkům, proč můry létají ke světlu.

potřebný materiál: Velké bílé plátno (nejméně 2 x 2 m), lano, špendlíky, nůž, lampa.

1.3 Pozorování můr

činnost: Pozorujte přitahovaný hmyz.

cílové znalosti a schopnosti: Poznávání různých druhů můr.

popis aktivity: Účastníci pozorují můry přitahované světlem. Pokud je to možné, některé motýly lze opatrně zachytit pomocí velkých zvětšovacích brýlí pro bližší pohled. Při chytání buďte velmi opatrní, abyste nepoškodili můry. Je důležité uvolnit zachycené můry po krátké době. Zjistěte druhy můr a jejich způsob života v identifikační knize.

potřebný materiál: Velké lupy nebo šroubovací brýle, pro každou lupu kus lepenky (A5 - A6) k uzavření, identifikační knihy, pochodeň, případně dalekohled.



Blok 2

název aktivity: Světelnou cestu

cíl: Účastníci by měli v noci koncentrovaně vnímat les s jeho zvuky a vůněmi.

obsah/členění:

- 2.1. Úvod
- 2.2. Cesta světla
- 2.3. Reflexe
- 2.4. Poslouchejte temný les
- 2.5. Řekněte, co jste slyšeli a zažili

Příprava: Čajové svíčky se umístí do sklenic ve vzdálenosti přibližně 10 m na předem vyčištěnou cestu. Je důležité nastavit světla tak, abyste viděli další od všech. Na cestě nesmí být žádné překážky, klacky apod. A žádné větve by neměly představovat riziko poranění v úrovni očí.

potřebný materiál: 5 až 10 čajových světel v brýlích, zápalkách, zahradnických nůžkách.

2.1 Úvod

činnost: Vysvětlíte účastníkům úkol. Mladí lidé by měli vědomě věnovat pozornost svému vnímání:

Co jiného můžete vidět ve tmě?

Co slyšíte a jak se s tím můžete orientovat?

Jak voní les?

2.2 Cesta světla

činnost: Kráčel sám temným lesem.

cílové znalosti a schopnosti: Zažijte v noci les a sbírejte neobvyklé dojmy. Vědomé vnímání prostředí, zejména prostřednictvím sluchu.

popis aktivity: Účastníci by měli individuálně kráčet po stezce označené čajovým světlem ve tmě a dávat pozor na to, co slyší a vidí. Na konci cesty vás čeká supervizor.

potřebný materiál: Viz příprava.



2.3 Reflexe

činnost: Každý účastník vypráví, jak v noci zažili les, co slyšeli a viděli.

potřebný materiál: Rohože, řečnický tyč, čokoláda.

2.4 Poslouchejte temný les

činnost: Sedněte si v lese, buďte zticha a poslouchejte.

cílové znalosti a schopnosti: Zažijte v noci les a sbírejte neobvyklé dojmy.

popis aktivity: Každý sedí sám na klidném místě v temném lese, mlčí a soustředěně poslouchá, co se děje v jeho okolí. Snaží se chovat jako jelen v úkrytu. Po 5 až 10 minutách je soustředěné sezení ukončeno pískáním a všichni se shromažďují na místě osvětleném svíčkou.

potřebný materiál: Rohože, flétna, čajová svíčka ve sklenici.

2.5 Řekněte, co jste slyšeli a zažili

činnost: Všichni sedí v klíně kolem hořícího čajového světla. Každý účastník řekne, jak zažil les ve tmě a co slyšel.

potřebný materiál: Rohožky, řečnický svíce, čokoláda.



poznámky/tipy:

Plíživá hra v noci

místo: Venku.

činnost: Jeden účastník sedí se zavázanýma očima uprostřed, ostatní účastníci jsou roztaženi kolem „stráže“ asi 10 m daleko. Cílem je nyní se bez zvuku vplížit blízko k „strážci“. Jakmile „strážný“ uslyší zvuk, posvítí baterkou v tomto směru. Osvětlený musí na místě zmrznout a nesmí se dále plazit.

potřebný materiál: Šátek se zavázanýma očima, baterka.

Orientace v noci pomocí souhvězdí

Místo: Venku s jasnou oblohou.

činnost: Než skupina vyjde ven, účastníkům se řeknou dvě nebo tři výrazná souhvězdí, která jsou viditelná v době exkurze a jak je lze použít k nalezení Polární hvězdy. Venku mladí lidé hledají tyto souhvězdí na obloze a určují směry pomocí Polární hvězdy.

potřebný materiál: Hvězdná mapa.

odkazy a literatura:

/1/ Kandeler, Jiri (2005): Kinder lernen Umwelt schützen. Handbuch für Umweltpädagogik in Kindergarten und Grundschule. BUNDjugend und Natur & Umwelt Verlags GmbH